

НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЯРОСЛАВА МУДРОГО

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СУДОВОГО ПРАВА

Матеріали X міжнародної
науково-практичної конференції

(25 квітня 2025 р.)

НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЯРОСЛАВА МУДРОГО
Кафедра кримінального процесу

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПРАВА
КИЇВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
Кафедра юстиції

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ»
Кафедра організації судових, правоохоронних органів та адвокатури
НІМЕЦЬКО-УКРАЇНСЬКЕ ОБ'ЄДНАННЯ ЮРИСТІВ
ГО «СТАЛЕ ПРАВОСУДДЯ»

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СУДОВОГО ПРАВА

Матеріали X міжнародної науково-практичної конференції

(25 квітня 2025 р.)

Харків
«Право»
2025

Відповідальна редакторка *Л. М. Москвич*

Актуальні проблеми судового права : матеріали X міжнар.
А43 наук.-практ. конф. (25 квіт. 2025 р.) / [відп. ред. Л. М. Москвич] ;
Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, Каф. кримін. процесу ;
Навч.-наук. ін-т права Київ. нац. ун-ту ім. Т. Шевченка, Каф. юстиції ;
Нац. ун-т «Одеська юрид. акад.», Каф. орг. суд., правоохорон.
органів та адвокатури ; Нім.-Укр. об-ня юристів ; ГО «Стале правосуддя». –
Харків : Право, 2025. – 376 с.

ISBN 978-617-8612-04-7

Збірник містить матеріали Десятої міжнародної науково-практичної конференції з актуальних проблем судового права, у якій взяли участь відомі вітчизняні та зарубіжні науковці та практики. Організаторами заходу виступили кафедра кримінального процесу Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, кафедра юстиції ННІ права Київського національного університету імені Тараса Шевченка, кафедра організації судових, правоохоронних органів та адвокатури Національного університету «Одеська юридична академія», Німецько-Українське об'єднання юристів і ГО «Стале правосуддя». В основу видання покладено доповіді, виголошені учасниками конференції, які торкаються різноманітних аспектів судового права.

УДК 349.42

Матеріали викладено в авторській редакції.
Відповідальність за їхню якість, достовірність,
відсутність текстових запозичень несуть автори.

Відеозапис конференції за посиланням:

© Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого, 2025

ISBN 978-617-8612-04-7

© ТОВ «Видавничий дім «Право», 2025

актів України щодо удосконалення дисциплінарних та інших процедур». Верховна Рада України. Офіційний сайт. URL : <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/56019> (дата звернення 11.04.2025)

3. Висновок КРЕС № 27 (2024) про дисциплінарну відповідальність суддів. URL : https://hcj.gov.ua/sites/default/files/field/kryes_27_ukr_mova.pdf (дата звернення 11.04.2025)

4. Рекомендації щодо незалежності судочинства та підзвітності суддів (Варшавські рекомендації) 2023 р. URL : <https://www.osce.org/files/f/documents/0/2/587376.pdf> (дата звернення 11.04.2025)

Хотенець П. В.,
*кандидат юридичних наук,
суддя Господарського суду Харківської області,
доцент кафедри кримінального процесу
Національного юридичного
університету імені Ярослава Мудрого*

ДЕЯКІ МІРКУВАННЯ ПРО ДІАЛЕКТИКУ СУДОВОЇ ТА ПРАВОВОЇ ПОЛІТИКИ

Судова політика та правова політика відіграють ключову роль у формуванні та функціонуванні правової системи будь-якої держави. Вони є двома взаємопов'язаними аспектами, які, хоча й мають окремі завдання та сфери впливу, об'єднуються спільною метою – забезпечення верховенства права, захисту прав і свобод громадян, та ефективного функціонування державних інституцій.

Судова політика зосереджується на організації та діяльності судової системи, регулюванні судового процесу, призначення суддівського корпусу, забезпеченні незалежності судової влади, оцінка національного судоустрою та судочинства, стану судової системи у цілому, а також визначення цілей, завдань та пріоритетів розвитку судової влади в державі [1, с. 23]. Це створює основу для справедливого та неупередженого правосуддя, яке є критично важливим для довіри суспільства до правової системи взагалі [2, с. 261].

Правова політика, у свою чергу, охоплює ширше коло питань. Вона включає законотворчу діяльність, спрямовану на розробку та прийняття нових законів та інших нормативно-правових актів, що відповідають

сучасним вимогам суспільства [3, с. 8]. Правова політика передбачає правове регулювання різноманітних суспільних відносин, забезпечуючи гармонійне функціонування різних сфер життя – від економіки та соціальної сфери до екології та захисту прав людини [3, с. 8]. Крім того, вона включає механізми контролю за дотриманням законів та ефективного виконання правових норм, що сприяє підтриманню законності та правопорядку в суспільстві.

Правова політика формує правову культуру суспільства, встановлюючи стандарти поведінки для громадян та державних органів, сприяючи підвищенню правової обізнаності та правосвідомості. Вона створює умови для ефективної діяльності всіх інститутів влади, забезпечуючи координацію між ними та гарантування їхньої відповідальності перед законом [4, с. 34].

Співвідношення та взаємодія судової та правової політики є фундаментальними для стабільності та розвитку правової системи держави.

Ці дві політики, хоча й мають свої специфічні завдання та сфери впливу, нерозривно пов'язані та взаємодоповнюють одна одну, забезпечуючи гармонійне функціонування всіх гілок влади: законодавчої, виконавчої та судової. Судова політика спрямована на створення та підтримку ефективної судової системи, що включає розробку та впровадження механізмів і процедур для вирішення правових спорів. Це дозволяє створити надійний фундамент для справедливого судового розгляду, який є ключовим елементом правової системи.

Взаємодія судової та правової політики забезпечує збалансованість і стабільність правової системи. Судова політика, реалізуючи правові норми на практиці, втілює принципи правової політики, тоді як правова політика, спираючись на практичний досвід судової системи, коригує та вдосконалює законодавство. Цей взаємозв'язок дозволяє оперативно реагувати на зміни у суспільстві, адаптувати правову систему до нових викликів і потреб.

Список використаних джерел:

1. Васильєв С. В. Судово-процесуальна політика України на тлі євроінтеграції. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2022. №4. Ч. 1. С. 17–23.
2. Овсяннікова О. О. Поняття та пріоритетні напрямки судово-правової політики в Україні. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Юридичні науки»*. 2014. Вип. 3. Т. 3. С. 261–265.
3. Железняк Н. А. Поняття державної правової політики та її загальна характеристика. *Вчені записки КНЕУ. Юридичні науки*. 2003. Т. 21. С. 8–14.

4. Кравчук М., Матола В. Правова політика в сучасній Україні: сутність, особливості формування та реалізації. *Актуальні проблеми правознавства*. 2018. Вип. 1 (13). С. 29–35.

Хотинська-Нор О. З.,
докторка юридичних наук, професорка,
завідувачка кафедри юстиції
Навчально-наукового інституту права
Київського національного університету
імені Тараса Шевченка

ЄДНІСТЬ СУДОВОЇ ПРАКТИКИ: ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ІНСТРУМЕНТАРІЮ У СВІТЛІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРАГНЕНЬ УКРАЇНИ

Питання забезпечення єдності судової практики тривалий час перебуває у фокусі уваги представників різних сфер правничої спільноти як обов'язковий компонент правової визначеності та, відповідно, принципу верховенства права в державі, та умова сталого функціонування суспільства.

Зміни, що відбулися внаслідок реалізації конституційної реформи щодо правосуддя (2016 рік), торкнулися інституційних, організаційних і процесуальних аспектів забезпечення єдності судової практики як комплексного інституту. Їх практична реалізація зумовила на національному рівні жваву дискусію з приводу ефективності окремих із них, загалом спонукаючи багатьох замислитися над питанням, чи не є єдність судової практики певною фікцією, що робить її недосяжним завданням. Адже темпи розвитку суспільних відносин, які завжди випереджають розвиток законодавства, що їх регулює, зумовлюють змінність судової практики. Водночас, очевидним для нас є те, що єдність судової практики не варто розглядати як статичну категорію. Це певний стан судового правозастосування, основу якого складає динаміка розвитку суспільних відносин і законодавства з урахуванням темпорального фактору. Єдність судової практики це не про однаковий результат вирішення справ, це про однакові підходи до розуміння, тлумачення та застосування судом правових норм у подібних/аналогічних правовідносинах за умови незмінності їх правового регулювання.

Відповідно до міжнародних стандартів, ключову роль у забезпеченні єдності судової практики відведено верховному суду, який повинен «усувати суперечності та виправляти непослідовності» у судовій практиці [1].

Фідря Ю. О.

ДО ПИТАННЯ ОНОВЛЕННЯ СИСТЕМИ ДИСЦИПЛІНАРНИХ
СТЯГНЕНЬ СТОСОВНО СУДДІ 133

Хотенець П. В.

ДЕЯКІ МІРКУВАННЯ ПРО ДІАЛЕКТИКУ СУДОВОЇ
ТА ПРАВОВОЇ ПОЛІТИКИ 138

Хотинська-Нор О. З.

ЄДНІСТЬ СУДОВОЇ ПРАКТИКИ: ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ
ІНСТРУМЕНТАРІЮ У СВІТЛІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРАГНЕНЬ
УКРАЇНИ..... 140

Храпенко О. О.

КОНВЕНЦІЯ ПРО ЗАХИСТ ПРОФЕСІЇ АДВОКАТА:
ПЕРСПЕКТИВИ ДЛЯ УКРАЇНИ 142

Шевчук О. М., Євечук О. І.

ПРАВО НА СПРАВЕДЛИВИЙ СУД З ПИТАНЬ
ОРГАНІЗАЦІЇ ПРОТИДІЇ НАРКОЗЛОЧИННОСТІ:
АНАЛІЗ ОКРЕМИХ РІШЕНЬ ЄСПЛ 146

СТУДЕНТИ ТА АСПІРАНТИ

Афанасьєва В., Машаро О.

ПЕРЕХІДНЕ ПРАВОСУДДЯ І ВІДНОВЛЕННЯ ДОВІРИ
ДО СУДОВОЇ СИСТЕМИ 151

Басюк Ю. М.

ЕТИЧНІ МЕЖІ ПОВЕДІНКИ АДВОКАТА У СОЦІАЛЬНИХ
МЕРЕЖАХ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ СУСПІЛЬСТВА 154

Бєляєва К. О.

ДОВІРА ДО СУДУ В УКРАЇНСКОМУ СУСПІЛЬСТВІ:
ФАКТОРИ ТА ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ 159

Бідний Є. М.

НОВІ ПІДХОДИ ДО РОЗУМІННЯ ПОНЯТТЯ «МИТНИЙ
СПІР ЩОДО НАРАХУВАННЯ ТА СПРАВЛЯННЯ МИТНИХ
ПЛАТЕЖІВ» КРИЗЬ ПРИЗМУ ПРАКТИКИ ЄСПЛ 162

Божко А. В.

ПРОФЕСІЙНА КУЛЬТУРА АДВОКАТА В УМОВАХ
ВОЄННОГО СТАНУ 166

Бондар Аліса

ПРИНЦИП ДОБРОВІЛЬНОСТІ ШЛЮБУ: ЄВРОПЕЙСЬКИЙ
ТА НАЦІОНАЛЬНИЙ ДОСВІД 169